

Forskningskampanjen «Snakk om språk!»

Lærerveiledning

Forskningskampanjen består av to aktiviteter. Delene kan gjennomføres hver for seg og på forskjellige dager. Gjennomføringen er beregnet å ta ca. 90 minutter. Noe for- og etterarbeid kommer i tillegg.

Aktivitet 1: Brettspill

Elevene spiller et brettspill for å reflektere rundt språk. Som ekte forskere skal de samle inn data gjennom å gjøre et lydopptak.

Aktivitet 2: Skriv eller tegn et språkminne

Hver elev tegner og skriver, eller bare skriver, om en opplevelse de har hatt knyttet til språk. Dette kan være et stort eller et lite minne, som de husker spesielt godt.

Å delta i forskningskampanjen innebærer å gjøre aktivitetene og dele data med forskerne. Det er også mulig å gjøre aktivitetene og ikke dele data med forskerne. Da deltar de ikke i forskningskampanjen.

Før kampanjen

Det er viktig at elevene får tilstrekkelig informasjon om hva deltakelse i forskningskampanjen innebærer. Selv om informasjonsskrivet er nokså forenklet, vil mange trenge hjelp til å forstå. Understrek gjerne at det ikke har konsekvenser for dem, hvis de ikke blir med i forskningskampanjen. Det er kun forskerne som skal høre på lydopptakene. Anbefalt tid: 30 minutter.

Aktivitet 1: Brettspillet

Før timen

- Finn ut hvilke elever som ønsker å delta i forskningskampanjen.
- **Gruppesammensetning:** Sett sammen grupper på 3–4 elever. For å skape en rik refleksjon anbefales det å blande elever med ulike språkbakgrunn, slik at de kan lære av hverandre. Det er viktig at elevene føler seg trygge i gruppen. Dersom mange elever er nybegynnere i norsk, kan det være nyttig å utpeke en spilleleder som behersker språket bedre og kan støtte kommunikasjonen.
- Alternativt opplegg for de som ikke ønsker å delta: de gjennomfører spillet, men på et annet rom.
- Velg en spilleleder på hver gruppe som skal få ansvar for å gjøre lydopptak. Be eleven om å laste ned diktafonappen. (Se **Instruksjon lydopptak brettspill**). Vi anbefaler at læreren også laster ned appen i forkant i tilfelle spillelederne trenger hjelp med dette.

- Skriv ut følgende dokumenter: (enten A3 eller A4)
 - Spillbrettet, kortene, spillereglene. Laminer gjerne arkene før de klippes opp. Terninger og brikker er ikke inkludert og må skaffes på forhånd.
 - Oppslagsark om at opptak pågår. Oppslagsarket skal festes på klasseromsdøren.
 - Instruksjonsarket til spillelederen.
- **Skriv følgende informasjon på Instruksjon lydopptak brettspill**
 - **Oversikt over antall elever og språk på følgende måte: elev 1: språk; elev 2: språk (f.eks. elev 1: kurdisk og arabisk; elev 2: ukrainsk og russisk)**
 - **En kode som du lager selv på følgende måte: postkoden til skolen_nummer på gruppa (f.eks. 2016_1). Spillelederen skal også bruke denne koden når lydopptaket lastes opp, slik at arket og opptaket kan kobles sammen i ettetid.**

Forarbeid i klasserommet

- Gå gjennom spillereglene i fellesskap, og sørg for at alle forstår dem. Uttrykk som «gå et skritt tilbake», «gå tilbake til start», «gå et skritt fram», «kroppsspråk», «oversettelse», «uttale» og «ordtak» kan være nye for elevene.
- Gå gjennom **Instruksjon lydopptak brettspill** med spillelederen og hjelp med å gjøre lydopptak om nødvendig.
- Spillet gir ungdommene mulighet til å sette ord på egne erfaringer og refleksjoner om språk, læring og identitet. Noen ganger vil noen vite mer om dilemmaene i kortene enn andre. Understrek at det ikke finnes fasitsvar, og at det er viktig å respektere hverandre og være nysgjerrige på hverandres refleksjoner. Minn også på at de kan bruke alle språkene de kan, og at de skal hjelpe hverandre med å forstå.

Gjennomføringen

- Gjennomfør spillet. Spillereglene finnes sammen med brettspillet og kortene.
- Selve opptakene er beregnet å vare i 20 til 35 minutter. Hvis elevene kommer i mål før tida er ute, kan de spille en gang til. Det er ikke mulig å pause opptaket, men de kan sende inn flere opptak.

Anbefalt etterarbeid

For å sikre at elevene reflekterer over innholdet i spillet, spesielt kortene som krever mer ettertanke, er det viktig å legge til rette for en felles oppsummering. Dette er ikke en del av forskningskampanjen, og det skal ikke gjøres lydopptak.

1. **Reflekter individuelt:** Be elevene skrive ned én eller flere ting de har lært, ønsker å vite mer om, eller vil være mer bevisste på i framtida.
2. **Del i plenum:** La elevene dele sine refleksjoner i klassen. Still spørsmål som:
 - «Hva overrasket dere mest?»

- «Hvilke kort var mest interessante eller utfordrende?»
- «Hvilke strategier brukte dere til å løse action-kortene?»

Innlevering instruksjon til spillelederen

- Skann arkene med instruksjon til spillelederen.
- Send på e-post til Joke Dewilde, joked@uio.no

Aktivitet 2: Tegn og skriv om et språkminne

Før timen

- Forbered fargeblyanter og ark.

Forslag til gjennomføring

- Læreren starter med å dele et eget språkminne. Eksempler på språkminner er:
 - da du lærte dine første ord på et annet språk
 - en misforståelse på ferie som ble morsom
 - da du skulle bestille mat på en restaurant i et annet land og prøvde å uttale rettene fra menyen
 - et ord du lærte på et nytt språk gjennom musikk
 - en gang noen snakket veldig sakte og tydelig/gikk over til engelsk fordi de trodde du ikke kunne norsk
 - en gang du følte at noen behandlet deg dårlig fordi du ikke forsto
 - en gang du følte deg ekskludert fordi du ikke kunne språket
 - en gang noen gjorde narr av deg fordi du uttalte noe feil
- Gå gjennom aktiviteten med elevene (Se **Språkminneoppgaven** med oversettelser til flere språk).
- La elevene få noen minutter til å snakke sammen om ulike språkminner.
- Hver elev beskriver sitt språkminne. De kan tegne og skrive, eller bare skrive. Hvis en elev ikke kan skrive, kan læreren notere noen stikkord for å forklare tegningen. Elevene kan også hjelpe hverandre med å tegne eller skrive.
- **Elevene kan bruke alle språk og hjelpemidler for å løse oppgaven.** Presiser at det ikke er et mål om at produktet skal bli perfekt. Det er helt i orden hvis noen elever bruker 10 minutter på oppgaven og andre 45 minutter. For elever som fullfører oppgaven raskt, anbefales det å ha en alternativ oppgave tilgjengelig, for eksempel lesing av en tekst.
- Om ønskelig kan du spørre om noen har lyst til å dele språkminnet sitt, enten i små grupper eller i plenum. Dette er ikke del av forskningskampanjen.

Innlevering elevprodukter

- Skann elevproduktene til elevene som er med i forskningskampanjen.
- Send på e-post til Joke Dewilde, joked@uio.no